

გერმანელი და ქართველი მეცნიერების ახალი თანამშრომლობა სისხლის სამართალში: გერმანულ-ქართული სისხლის სამართლის ციფრული ლექსიკონი, ანგარიში*

სამართლის დოქტორი *მარტინ პიაცენა*, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

სისხლის სამართლის სფეროში გერმანიასა და საქართველოს შორის აკადემიური გაცვლისა და სამეცნიერო კვლევის ხანგრძლივი ტრადიცია არსებობს და ის მრავალ ნელს ითვლის. თანამშრომლობა საგრძნობლად გაიზარდა ბოლო ორი ათწლეულის განმავლობაში, მათ შორისაა მნიშვნელოვანი სარეფორმო პროექტები და მათი მეშვეობით მიღწეული ისეთი შედეგები, როგორცაა მოდერნიზაცია, პუბლიკაციები და სტრუქტურული ცვლილებები უმაღლეს იურიდიულ განათლებაში. მაგალითისათვის, პირველ რიგში აღსანიშნავია ერთობლივი პროექტი ქართული სისხლის სამართლის დოგმატიკის განვითარებისა და ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის იურიდიულ ფაკულტეტზე სისხლის სამართლის სწავლებისათვის სასწავლო პროგრამის იმპლემენტაციისათვის (2006-2010)¹, ასევე, პროექტი ქართული სისხლის სამართლის პროცესის ინტერნაციონალიზაციისა და ევროპეიზაციისათვის (2016-2021)². აქვე უნდა აღინიშნოს 2015 წელს დაარსებული გერმანულ-ქართული სისხლის სამართლის ონლაინ ჟურნალი (DGStZ), რომელიც ორმხრივი პლატფორმაა სამეცნიერო მსჯელობისათვის. გერმანულ-ქართული სისხლის სამართლის ციფრული ლექსიკონის მეშვეობით (DGDSG) თანამშრომლობის სია კიდევ ერთი

საინტერესო ერთობლივი პროექტით ფართოვდება.

ლექსიკონი უნდა იყოს დამხმარე საშუალება ტერმინოლოგიაში არსებული სხვაობების გასაგებად – მიუხედავად გერმანული და ქართული სისხლის სამართლის მრავალი მსგავსებისა – რაც თავისთავად ხელს შეუწყობს გაღრმავებულ გერმანულ-ქართულ სამეცნიერო მსჯელობას სისხლის სამართალში. გამოცდილებამ აჩვენა, რომ საკმარისი არაა ტერმინების უბრალოდ თარგმნა, არამედ სრულყოფილი გაგებისთვის აუცილებელია მათი განმარტება და სისტემურად დალაგება, რადგან იმავე ან მსგავსი ცნების დეტალებში შესაძლოა იმალებოდეს ერთმანეთისაგან განსხვავებული იურიდიული კონსტრუქცია ან კონცეფცია. დასახული მიზანი და, ამავდროულად, გამონეგვაა, აუცილებლობის შესაბამისად, მსგავსებებისა და სხვაობების სრულად გათვალისწინება და შეძლებისდაგვარად კომპაქტურად და მარტივად ჩამოყალიბება. ეს თავისთავად განაპირობებს იმას, რომ ლექსიკონი იქნება სრულად ორენოვანი პუბლიკაცია და შესაბამისად, როგორც გერმანელი, ასევე, ქართველი მკითხველისათვის შესაძლებელი იქნება მისი გამოყენება მეორე ენის ცოდნის გარეშე. ლექსიკონის სრულყოფა ხდება მუდმივად და ის, სისხლის სამართლის მეცნიერების გარდა, ასევე განკუთვნილია ორივე ქვეყნის სტუდენტებისა და სისხლის სამართლის პრაქტიკისათვის.

ლექსიკონის გამოქვეყნება დაიწყო 2021 წლის პირველ ნომბერს. პროექტის საწყის ეტაპზე უპირატესობა ენიჭება ორივე ქვეყნის სისხლის სამართლის კოდექსების ზოგადი ნაწილების ტერმინებსა და მათი კერძო ნაწილებიდან გამორჩეულ დელიქტებს. მოგვიანებით ლექსიკონი გაფართოვდება და მოიცავს სხვა სფეროებს, როგორცაა სისხლის სამართლის „დამატებითი“ დარგები, სისხლის საპროცესო სამართალი, არასრულწლოვანთა სისხ-

* ანგარიში გერმანულიდან თარგმნა ჟურნალის სამუშაო ჯგუფის წევრმა, *მარტინ პიაცენამ*.

¹ ვრცლად იხ. *მჭედლიშვილი-ჰედრიხი, ქეთევან*, DGStZ (Deutsch-Georgische Strafrechtszeitschrift) 2/2021, 56, <https://dgestz.de/storage/documents/ehESzY9EmLYvdGytc5NP03yICtCn7Mor8OFqWaAe.pdf> (ბოლოს ნანახია 24.05.2022).

² ვრცელი ინფორმაციისთვის იხ. <https://www.rewi.uni-jena.de/fakultaet/lehrstuehle-und-dozenten-innen/strafrechtliche-lehrstuehle/professor-dr-edward-schramm/2-deutsch-georgisches-strafrechtsprojekt-2016-2021> (ბოლოს ნანახია 24.05.2022).

ლის სამართალი, სასჯელალსრულების სამართალი და კრიმინოლოგია. შესაბამისად, დროთა განმავლობაში ლექსიკონი შეივსება და გახდება სისხლის სამართლის სრულყოფილი ლექსიკონი. სისხლის სამართლის ცნებათა განმარტებების შედარებაზე ერთად მუშაობენ ავტორთა გერმანულ-ქართული ჯგუფები, რომლებშიც შედიან არა მხოლოდ პროფესორები, არამედ ასევე ჰაბილიტანდები და დოქტორანტები. ამჟამად დასრულებულია 40-მდე შედარებითი ანალიზი.

ლექსიკონი, როგორც ციფრული პუბლიკაცია, ნებისმიერ დროს უფასოდ არის ხელმისაწვდომი ონლაინ. კერძოდ, ის ხელმისაწვდომია DGStZ-ის ვებგვერდზე³ და ასევე, აღნიშნული პროექტის ერთ-ერთი ინიციატორის, პროფ. დოქ. ბერნდ ჰაინრიხის, ინსტიტუტის გვერდზე⁴, რომელიც განთავსებულია ტუბინგენის უნივერსიტეტის ვებგვერდზე. რადგან ლექსიკონი არაკომერციული პროექტია და მისი მეშვეობით არ ხდება შემოსავლის მიღება, განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ფინანსური მხარდაჭერა. ამას სრულად უზრუნველყოფს საერთაშორისო სამართლებრივი თანამშრომლობის გერმანული ფონდი (IRZ), რომელიც ასევე თავიდანვე ახორციელებდა DGStZ-ის ფინანსურ მხარდაჭერას. ამასთანავე, პროექტს მხარდაჭერა უზრუნველყოფილი აქვს აკადემიურ სიბრტყეში, ორივე ქვეყნის ცნობილი ინსტიტუტების მიერ. ესენი არიან ტუბინგენის ებერჰარდ კარლის უნივერსიტეტი, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი და საქართველოს უნივერსიტეტი.

³ იხ. <https://dgstz.de/page/iuridiuli-leksikoni> (ბოლოს ნანახია 24.05.2022).

⁴ იხ. <https://uni-tuebingen.de/fakultaeten/juristische-fakultaet/lehrstuehle-und-personen/lehrstuehle/lehrstuehle-strafrecht/heinrich/deutsch-georgisches-glossar/> (ბოლოს ნანახია 24.05.2022).